

Sygn. akt VIII U 1180/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
na posiedzeniu niejawnym w składzie:

Przewodniczący: sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek	

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2021 r. w Gliwicach

sprawy I. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania I. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 sierpnia 2020 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję częściowo w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej prawo do emerytury od 25 listopada 2020 roku;
- w pozostałej części oddala odwołanie.

(-) **sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek**

Sygn. akt VIII U 1180/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 sierpnia 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej I. R. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W uzasadnianiu organ rentowy podał, że ubezpieczona nie udokumentowała 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 31 grudnia 1998 roku, a jedynie 14 lat, 9 miesięcy i 1 dzień. Podniósł także, że ubezpieczona nie przedłożyła nowych dowodów w rozumieniu art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odwołaniu ubezpieczona domagała się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania jej prawa do emerytury. W uzasadnieniu podniosła, że ZUS błędnie nie zaliczył do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pobierania zasiłku chorobowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał dotychczasowe stanowisko. Podniósł również, że ubezpieczona jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i nie złożyła wniosku o przekazanie środków zgromadzonych w ofe na dochody budżetu państwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. R. urodziła się (...). Wniosek o emeryturę złożyła 2 lipca 2018 roku. Decyzją z dnia 11 lipca 2018 roku ZUS odmówił jej prawa do emerytury. Kolejny wniosek o emeryturę ubezpieczona złożyła 7 sierpnia 2020 roku.

Na dzień 31 grudnia 1998 roku ubezpieczona legitymowała się stażem ponad 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych – okoliczność niesporna.

I. R. przedstawiła ZUS świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawione przez (...) S.A. w K. Młynie. Pracodawca potwierdził, że w okresie od 27 lipca 1981 roku do 28 września 1981 roku, od 29 września 1981 roku do 30 września 1981 roku i od 1 października 1985 roku do 31 sierpnia 1998 oraz od 1 września 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku wykonywała pracę w warunkach szczególnych – wymienioną w Wykazie A, dziale IV poz. 27, pkt 4, poz. 17 pkt 25 i poz. 17 pkt 26 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia M. Przemysł chemicznego i lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

Organ rentowy zaliczył ubezpieczonej do pracy w szczególnych warunkach powyższe okresy z wyłączeniem urlopu wychowawczego od 1 marca 1996 roku do 1 marca 1998 roku oraz okresów zwolnień lekarskich w ilości 8 miesięcy i 13 dni (kata 28 akt ZUS).

W dniu 24 listopada 2020 roku ubezpieczona złożyła w organie rentowym wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie dowodów : akt organu rentowego i informacji ZUS z 22 grudnia 2020 roku (karta 12 a.s.). Sąd w całości oparł się na dowodach zgromadzonych w aktach organu rentowego. W sprawie stan faktyczny nie był sporny. Przedmiotem sporu było spełnianie przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych przez ubezpieczoną.

Sąd zważył co następuje: odwołanie było zasadne.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych / Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz. 353 ze zm. / prawo do emerytury ma ubezpieczona urodzona po 31 grudnia 1948 roku , która:

- ukończyła 55 lat,
- udokumentowała do dnia 31 grudnia 1998 roku 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia przy pracach wymienionych w wykazie A,
- nie przystąpiła do OFE albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

W niniejszej sprawie spornym było czy I. R. przepracowała co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach.

W stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze / Dz.U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm./ Wykazie A, Dział IV, poz.27 wymienione są prace przy produkcji materiałów wybuchowych, środków strzałowych, elementów do środków strzałowych, wyrobów pirotechnicznych oraz ich konfekcjonowanie. Pomiędzy stronami nie było sporne, że ubezpieczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała taką pracę.

Postępowanie dowodowe wykazało, że z całą pewnością ubezpieczona legitymuje się okresem ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 31 grudnia 1998 roku. W ocenie sądu dodatkowo należało zaliczyć okresy zasiłków chorobowych wyłączone przez ZUS. Było to 8 miesięcy i 13 dni.

Przepis art. 32 ustawy emerytalno-rentowej został zmieniony ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2004 r. W przepisie tym postanowiono, że przy ustalaniu okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik po dniu 14 listopada 1991 r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa.

Ustawodawca, wprowadzając zmiany pojęcia "zatrudnienia w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze", nie uchwalił przepisów międzyczasowych.

W wyroku z 13 lipca 2011 roku, sygn. akt I UK 12/11 Sąd Najwyższy stwierdził: „Przepis art. 184 ustawy w sposób szczególny uregulował sytuację prawną ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. i osobom, które w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) wykazały okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz okresu składkowego i nieskładkowego określonych w art. 27 ustawy (co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), zagwarantował prawo nabycia emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32. Celem wymienionego przepisu było utrzymanie uprawnień emerytalnych dla wszystkich, którzy w chwili wejścia w życie ustawy spełniają warunki przejścia na emeryturę, z wyjątkiem wieku emerytalnego przewidzianego w art. 32 ustawy (sprawozdanie stenograficzne z 36 posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniach 25 i 26 listopada 1998 r., s. 8-9).

W przepisie tym ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym; przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Stąd ocena, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r.” Sąd Okręgowy podzielił zaprezentowaną wykładnię przepisu art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej.

Ubezpieczona w dacie wydania zaskarżonej decyzji była członkiem ofe i nie łożyła wniosku o przekazani środków zgromadzonych w ofe na dochody budżetu państwa. Wniosek taki łożyła do ZUS w dniu 24 listopada 2020 roku. W ocenie sądu umożliwiło to przyznanie jej prawa do emerytury od 25 listopada 2020 roku. W wyroku z dnia 10 marca 1998 roku, sygn. akt II UKN 555/97, OSNP 1999/5/181 Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że

„Sąd ocenia legalność decyzji rentowej według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania. Sąd jednakże może przyznać ubezpieczonemu świadczenie, jeżeli warunki je uzasadniające zostały spełnione po wydaniu zaskarżonej decyzji (art. 316 § 1 KPC).”

Podzielając to stanowisko sąd orzekł na podstawie art. 477 § 2 k.p.c. i zmienił zaskarżoną decyzję odmawiającą prawa do emerytury przyznając ubezpieczonej emeryturę od 25 listopada 2020 roku tj. od daty spełnienia wszystkich warunków do świadczenia. Za wcześniejszy okres odwołanie oddalono na podstawie art. 477 § 1 k.p.c.

Złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych w ofe na dochody budżetu państwa było nową okolicznością w rozumieniu art. 114 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek